

Tadeusz Witkowski

ARKUSZ INDYWIDUALNY
(DLA UPOŚLEDZONYCH UMYSŁOWO W ST. LEKKIM)

LUBLIN 1976

Cel. Niniejszy Arkusz Indywidualny został skonstruowany jako pomoc w zebraniu w jedną całość i uporządkowaniu podstawowych informacji o upośledzonym umysłowo w stopniu lekkim. (Może on być stosowany w odniesieniu do dzieci i młodzieży). Informacje do Arkusza można uzyskiwać z różnych źródeł i na różnej drodze, np. dokumentacja, wyniki badań testowych, obserwacja, wywiad itp., byleby tylko były one obiektywne.

Arkusz miał przede wszystkim służyć jako narzędzie pomocnicze w badaniach nad niektórymi czynnikami warunkującymi poziom rozwoju społecznego upośledzonych umysłowo w stopniu lekkim, ale wydaje się, że może on być również przydatny w poznawaniu wychowanka na terenie Szkoły Specjalnej, Zakładu Wychowawczego Specjalnego, a także Poradni Wychowawczo-Zawodowej lub Poradni Zdrowia Psychicznego. Zapotrzebowanie na tego rodzaju "pomoc" niewątpliwie istnieje i przy różnych okazjach sygnalizowali je zarówno wychowawcy, jak i psychologowie.

Obecna wersja Arkusza Indywidualnego jest traktowana jako eksperymentalna. Będę wdzięczny wszystkim zainteresowanym za nadesłanie uwag, które posłużą dla opracowania wersji pełniejszej.

Konstrukcja. W Arkuszu Indywidualnym, na który składa się siedem części podstawowych i jedna uzupełniająca (stosowana jedynie do osób pracujących zarobkowo), można wyodrębnić dwie dziedziny problematyki: osoba badanego oraz jego środowisko. Pierwsza obejmuje następujące części: I. Rozwój psychofizyczny, II. Funkcje poznawcze, III. Sfera emocjonalno-motywacyjna, IV. Funkcjonowanie psychospołeczne; druga zaś: V. Środowisko rodzinne, VI. Środowisko zakładu wychowawczego, VII. Środowisko szkolne, VIII. Środowisko pracy.

W skład każdej części wchodzi szczegółowe punkty tematyczne, w ramach których znajdują się określone kategorie.

Taki układ zagadnień wydaje się dość przejrzysty, chociaż w detalu może niekiedy budzić wątpliwości. Na przykład zagadnienie prawidłowych lub zaburzonych kontaktów międzyosobowych można było rozpatrywać w każdej części Arkusza dotyczącej środowiska. Wtedy dane zaburzenie pojawiłoby się w określonym kontekście środowiskowym, ale te same tematycznie informacje powtarzałyby się w kilku częściach Arkusza. Zebranie ich w oddzielnej części - IV. Funkcjonowanie psychospołeczne - wydaje się korzystniejsze. Z pewnością nie zawsze udało się wybrać rozwiązania optymalne.

Odnotowywanie danych. Dla odnotowania danych o badanym został opracowany oddzielny Protokół do Arkusza Indywidualnego. Posiada on dodatkowo część wstępną - Dane personalne. Oznaczenia cyfrowe (dla wyodrębnionych części i zawartych w nich punktów tematycznych) oraz literowe (dla poszczególnych kategorii każdego punktu) zostały w Protokole uzgodnione z oznaczeniami Arkusza Indywidualnego. Odnotowanie danej informacji sprowadza się najczęściej do zakreslenia kółkiem w Protokole odpowiedniej litery lub kilku liter. Taki sposób odnotowywania danych jest bardzo ekonomiczny, a ponadto zapewnia dyskrekcję wobec osób nieupoważnionych. Protokół bowiem jest czytelny tylko w połączeniu z Arkuszem Indywidualnym.